

Persoonsgebonden budget en AAW-regeling met elkaar ver-geleken

B. de Jong, E.M. Verolme en Y. van Kemenade*

De gehandicaptenorganisaties hebben zich ingespannen om het persoonsgebonden budget ook in Nederland te introduceren. Het budget is ook in het 'paarse' regeerakkoord opgenomen. Met PGB wordt bedoeld het 'geven van een geldsom aan een verzekerde die is geïndiceerd voor een bepaald type hulp als alternatief voor zorg in natura'⁽³⁾. De verzekerde kan kiezen tussen hulp in natura en een budget om zelf zorg in te kopen. In 1995 zal voor het persoonsgebonden budget 'verpleging en verzorging in de thuiszorg' waarschijnlijk 6 miljoen gulden beschikbaar worden gesteld.

Vergelijking

Het persoonsgebonden budget heeft veel overeenkomsten met de huishoudelijke hulp op grond van de AAW (zie schema op pagina 27). Zo koopt in beide gevallen de hulpvrager zelf zorg in. De hulpvrager ontvangt hiervoor een financiële vergoeding. Daarbij gaat het om langdurige zorg; zorg die langer dan drie maanden noodzakelijk is. De indicatie wordt in principe voor een half jaar gesteld. Tussentijds kan de cliënt om een herindicatie vragen in verband met veranderingen in zorgbehoefte. Na een half jaar wordt een herindicatie gedaan. In beide gevallen zijn de geldende eigen-bijdrage-regelingen thuiszorg van toepassing. Er zijn echter ook verschillen. Zo betreft het persoonsgebonden budget zowel verpleging als verzorging, terwijl krachtens de AAW alleen gezinszorg voor vergoeding in aanmerking komt. Voor het persoonsgebonden budget kunnen cliënten zelf kiezen. Het ontvangen van hulp in natura is altijd mogelijk. In de AAW wordt de hulp door de reguliere thuiszorgorganisaties overgenomen zodra daar ruimte voor komt in het budget. Dit verschil heeft te maken met de motieven achter de regelingen: de AAW is bedoeld als 'vangnet', terwijl het persoonsgebonden budget een meer fundamentele veran-

Persoonsgebonden budget: niet alles is nieuw



De laatste tijd is het cliënt- of persoonsgebonden budget veel in het nieuws geweest. Het is gepresenteerd als een nieuwe regeling, die als zeer bedreigend wordt ervaren door reguliere thuiszorgorganisaties. Bij nadere beschouwing blijkt de regeling weliswaar hele nieuwe elementen te bevatten, maar ook veel overeenkomsten te vertonen met een regeling waar de thuiszorg al jaren mee werkt: huishoudelijke hulp via de AAW. Met die ervaring kan de thuiszorg haar voordeel doen. Ter verduidelijking zetten wij de overeenkomsten en verschillen op een rijtje.

dering beoogt. Het oogmerk van de AAW is dat voor deze specifieke groep zorg beschikbaar moet zijn, ook al is er een wachtlijst voor gezinszorg. Voor het persoonsgebonden budget bestaat keuzevrijheid: de cliënt kan ervoor kiezen als hij/zij aan de (op dit moment nog niet vastgestelde) voorwaarden voldoet. Dit heeft te maken met het streven naar waarborging van de autonomie van de cliënt en het streven naar marktwerking in de gezondheidszorg. Verder wordt gezinszorg op grond van de AAW op declaratiebasis, dus achteraf, vergoed. Het maximum wordt bepaald door het aantal geïndiceerde uren. Het persoonsgebonden budget wordt als uitkering vooraf gegeven, waarbij de kosten achteraf wel verantwoord dienen te worden. Dit maakt beide systemen in theorie fraudegevoelig; indien de hulp contant wordt betaald is moeilijk controleerbaar of het geld werkelijk aan zorg is uitgegeven. Uit onderzoek is echter gebleken dat slechts weinig misbruik werd gemaakt van de AAW⁽⁴⁾. Bovendien is niet gegarandeerd dat de CAO-thuiszorg wordt toegepast en dat er belasting en premies worden afgedragen.

Betekenis

Wat betekent het persoonsgebonden

